

Det kan sagtens lade sig gøre!

Almenfagligt løft i arbejdet med de fagfaglige mål

Af: *Konsulent, Dorthe Kingo Thruelsen og Konsulent, Anne Magrethe Johannesen*

”Skoleundervisningen skal under hele uddannelsesforløbet på en helhedsorienteret måde omfatte både praktisk og teoretisk undervisning” (Erhvervsuddannelseslovens § 22)

Hvordan sikrer skolerne, at alle elever trods varierende almenfaglige forudsætninger i fx dansk, matematik, naturfag, engelsk eller it opnår de kompetencemål, som giver adgang til hovedforløbet?

Fastholdelseskaravanen spurgte en række aktører på uddannelsesområdet, og svaret var entydigt - det kan sagtens lade sig gøre, men det skal foregå inden for en helhedsorienteret ramme.

Mange ved, at det helhedsorienterede ikke er nogen ny didaktisk metode. Det er et tilbagevendende og diskuteret begreb i erhvervsuddannelsesloven siden 90'erne, og mange erhvervsskoler og konsulenter har arbejdet med at implementere det på forskellig vis. Pointen i det helhedsorienterede er kort sagt, at kilden til inspiration, refleksion, kreativitet og læring ligger i det direkte erfarede. Erfaringen kan både være individuelt eller mere socialt forankret.

Udvikling af model for helhedsorienteret undervisning

Med rygdækning fra både erhvervsuddannelsesloven, læringsteorien og brugerne selv igangsatte Fastholdelseskaravanen et udviklingsforløb på 4 erhvervsskoler med det formål at få et svar på, hvordan en helhedsorienteret didaktik kan udmøntes i erhvervsskolernes daglige praksis.

Den udviklede model peger på, at den helhedsorienterede undervisning udmøntes bedst i et helhedsorienteret miljø, hvor helhedsorienterede metoder og tankesæt anvendes på tværs af den pædagogiske ledelse, teamsamarbejdet og afvikling af undervisning.

Resultater fra udviklingsarbejdet

Af de fire udviklede guides til den helhedsorienterede model (jf. www.Fastholdelseskaravanen.dk) fremgår det, at god effekt af det helhedsorienterede er betinget af:

- At ledelsen bakker op omkring alle aspekter af det helhedsorienterede igennem tydeligt pædagogisk lederskab.

- At lærerne mestrer vejen fra kompetencevurdering til oversættelse til konkrete undervisningsaktiviteter for både fagfaglige og almenfaglige mål i deres fags kompetencemål
- At lærerne kan tydeliggøre den enkelte elevs progression
- At lærerne samarbejder i reflekterende teams, hvor teamet har værktøjer til at reflektere struktureret over mål, undervisning og pædagogisk praksis.
- At teamet kan reflektere over og planlægge undervisningen helhedsorienteret
- At ledelsen allokere ressourcer til undervisningsaktiviteter i fagfagligt relateret dansk, matematik og naturfag.
- At alle elever er en del af en helhedsorienteret didaktik.

Det var en central målsætning med modellen at øge elevernes faglige udbytte. I evalueringen vurderer eleverne generelt, at de har fået bedre kompetencer i dansk, matematik og naturfag. Lærerne vurderer ligeledes at både de etnisk danske elever og de tosprogede elever generelt har fået styrket almenfaglige kompetencer og er nærmere målet – nemlig at kunne starte på hovedforløbet. Samlet set sandsynliggør evalueringen, at den helhedsorienterede model bidrager til et løft af såvel de etnisk danske som tosprogede elevers fagfagligt relaterede kompetencer.

Hvor skal nye skoler tage fat?

Den danske uddannelsesdiskurs er præget af en helhedsorienteret tilgang til læring med begreber som teamsamarbejde, teamorganisering, praksisnærhed, tværfaglighed, problembaseret læring, projektarbejde, vekseluddannelse etc. Det er komplekse begreber, der kalder på, at skolerne arbejder med strukturerede og målrettede modeller for kommunikation og samarbejde.

Modellen Helhedsorienteret undervisning i erhvervsuddannelserne peger på, at en helhedsorienteret tilgang kan praktiseres gennem en form for aktionslæringscyklus, hvor lærernes innovationspotentiale aktiveres. Innovationspotentialet får ofte lov til at slumre begrundet i en travl hverdag, men det rummer en kilde til god energi i lærerarbejdet, der er helt central for en succesfuld implementering af helhedsorienteret undervisning. Med et tydeligt pædagogisk lederskab – og nogle gange med support udefra - kan innovationspotentialet vækkes med det formål, at undervisningen løbende reflekteres, så alle elever opnår et almenfagligt løft i arbejdet med de fagfaglige mål. Det kan sagtens lade sig gøre.